

СЕКЦІЯ І

Інноваційні засади становлення та розвитку економіки природокористування

Геліч Н. В.

К.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк,

Барашко М. О.

студентка кафедри аналітичної економіки та природокористування

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, м. Луцьк,

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У економічній літературі під ресурсами розуміються джерела, умови, передумови і можливості, що реалізуються при існуючих технологіях і соціально-економічних стосунках, за допомогою яких можна отримати матеріальні і нематеріальні блага. Термін “потенціал” походить від латинського слова і означає “сила”. Потенціал країни – це сукупність різних видів ресурсів, які має в розпорядженні в певний момент та або інша держава і можливості яких можуть бути використані для досягнення стратегічних цілей її розвитку. Вважаємо, що принциповою відмінністю між термінами “ресурси” і “потенціал” являється те, що ресурси можна розглядати відособлено від суб'єктів економічної діяльності, а потенціал країни невід'ємний від суб'єктів діяльності. Тобто “потенціал”, окрім матеріальних і нематеріальних засобів, включає інструменти реалізації і застосування цих засобів для отримання певного ефекту, досягнення певної мети.

Ресурсний потенціал включає декілька елементів, кожен з яких є сукупністю окремих частин, що містять, у свою чергу, дещо дрібніші складові. Важливо відмітити, що ресурсний потенціал характеризує не лише різні види ресурсів, але і ефективність їх використання, повноту залучення до процесів виробництва, здатності створювати корисний ефект, що визначається технологіями, які використовуються та методами організації і управління. Ресурсний потенціал економіки України можна представити у вигляді комплексу складових взаємопов'язаних потенціалів: інвестиційного, інноваційного, трудового, виробничого.

Інвестиційний потенціал характеризує здатність економіки фінансувати процеси, пов'язані з генеруванням інновацій, створенням та модернізацією основних виробничих фондів, нематеріальних активів; розвитку освітнього, наукового та інформаційного потенціалу; відновленням, підтримкою та примноженням національного багатства [1, с. 365]. Визначення терміна “інвестиційний потенціал економіки” має базуватися на положеннях витратного підходу. Згідно з ним інвестиційний потенціал – це здатність до фінансового забезпечення висхідного інвестиційного тренду шляхом нагромадження основного капіталу та збільшення доходності і прибутковості від його генерування у поточному та середньостроковому періодах.

Розрахунки інвестиційного потенціалу економіки України, проведені за наведеною методологією Євростату (витратний підхід), показали, що у 2014 р. інвестиційна ставка

становила 21,82%, що майже відповідає рівню країн ЄС-19. Проте у 2015 р. в Україні, на відміну від країн ЄС-19, її рівень зменшився і становив 19,63%, в 2016 році інвестиційна ставка зберіглась на рівні 2015 року (19,51%) (табл.1). Цей показник нижче в Україні, ніж в країнах ЄС, що свідчить про низхідний інвестиційний тренд та скорочення інвестиційного потенціалу економіки.

Таблиця 1

Рівень нагромадження основного капіталу сектором нефінансових корпорацій (інвестиційна ставка), % від доданої вартості [2].

Країна та група країн	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Зона євро (19 країн)	22,35	22,30	21,32
ЄС (28 країн)	22,59	22,54	21,46
Україна	21,82	19,63	19,51

Для відновлення висхідного інвестиційного тренду має бути збільшено пропозицію інвестиційних проектів з низьким рівнем інвестиційного ризику та високою доходністю і прибутковістю [3].

Інноваційний потенціал – це сукупність наявних матеріальних, науково-технічних, фінансових, інформаційних, інтелектуальних ресурсів та здатність до їх використання для досягнення певної мети розвитку. Україна значно відстає від країн ЄС за рівнем технологічного розвитку та продуктивністю виробництва. Більшість підприємств залишаються зі старим обладнанням, а отже не провадять інноваційної діяльності. Збереження існуючої моделі розвитку реального сектору економіки України з орієнтацією на низькотехнологічні виробництва та експорт може призвести до зниження конкурентних позицій держави і подальшого нарощування технологічного відставання від розвинутих країн.

Україна у 2016 р. посідала 71 місце серед 144 країн світу за субіндексом «Інновації», при цьому останніми роками спостерігається динаміка погіршення складових субіндексу. Так, протягом 2008–2016 рр. в Україні знизився рівень здатності здійснювати інноваційну діяльність, погіршилась якість науково-дослідних закладів, скоротились витрати компаній на здійснення НДДКР та обсяги закупівель державою високотехнологічних товарів. Також відзначається низький рівень співпраці у дослідній діяльності між закладами освіти та промисловістю, кількості зареєстрованих патентів на винахід, забезпеченості вченими та інженерами [4, с. 294].

Під трудовим потенціалом розуміється можливість населення виділити зі свого середовища робочу силу певного рівня активності та працездатності, яка реалізовується чи може бути реалізована в національному господарстві і бути конкурентоспроможною на ринку праці. Основною складовою трудового потенціалу є молодь працездатного віку, основним джерелом формування – населення країни [5, с. 22].

Характерними ознаками стану використання трудового потенціалу в Україні є: скорочення за останні 10 років чисельності зайнятих на 20,68%, а рівня зайнятості – на 2,07%; зростання кількості безробітних на 9,22%, а рівня безробіття – на 33,82% [6]; невідповідність професійно-кваліфікаційної структури трудового потенціалу потребам ринку праці; суттєвий розрив в оплаті праці між нашою країною та іншими країнами світу, занадто низький її рівень, що не лише демотивує працівників, а і поглиблює кризові явища в економіці, посилює проблеми бідності, причому серед економічно активного населення, міграції, демографічної кризи.

Аналіз досліджень ресурсного потенціалу економіки України засвідчив, що вирішення проблеми потребує впровадження інновацій шляхом активізації наукових досліджень даного питання.

Список використаних джерел:

1. Здреник В. С. Інвестиційний потенціал: сутність поняття та проблеми оцінки // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. 2016. Вип. 1(1). С. 363-367. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1\(1\)_61](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2016_1(1)_61)
2. Eurostat. URL: http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do;j_sessionid=LamfjjQ_Q_1_vfkRJA_5j_v9FwXOIMuEhb6Houy-IN5_q4Pt5_4Ie_1_oeb!_9961_5_73_64?tab=table&plugin=1&rcode=teina515&language=en.
3. Шамота Г. М. Особливості інвестиційного потенціалу України на сучасному етапі розвитку економіки // Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/26.pdf.
4. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін.; НАН України. – К., 2015. – 336 с. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/87204>.
5. Козар В.В. Використання трудового потенціалу в умовах глобалізації світового ринку праці / В.В. Козар, Г.Г. Старостенко // Інвестиції: практика та досвід: науково-практичний журнал, економічні науки. – Чорноморський державний університет ім. П. Могили. – 2015. – №22. – С.21-28
6. Державна служба статистики України [сайт]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Нестеров О. Ю.

К.т.н., доцент

Донецький державний університет управління, м.Маріуполь

ІННОВАТИКА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ В ОБЛАСТІ АКВАТУРИЗМУ

Роль утворення на новому етапі розвитку туризму, полягає в розробці нових завдань. У світлі ситуації, що склалася, відповіддю туристської індустрії і державних відомств, що відповідають за цю сферу, стало підвищення професіоналізму - ключового елементу в забезпеченні якості і конкурентоспроможності фахівців на світовому ринку праці [1,2].

Ставати дійсністю, коли хороша освіта, здатність до творчості і компетентність є найважливішим капіталом кожного. Ці якості сприяють перетворенню нашого суспільства.

Відомо, у світі позначилася тенденція, пов'язана з переходом на інший тип навчання, - «інноваційний». Йому властиві, на думку учених (Н. В. Бордовская, Р. М. Грановская, А. А. Реан та ін.), дві характерні особливості. Перша - це навчання передбаченню, тобто орієнтація людини не стільки в минулому досвіді і сьогодні, скільки на далеке майбутнє. Таке навчання підготує людину до використання методів прогнозування, моделювання і проектування в житті і професійній діяльності. Звідси такий важливий розвиток уваги, акцентування уваги на проблеми і труднощі, очікуючі людину в майбутньому, на альтернативні способи їх вирішення. Другою особливістю інноваційного навчання є включеність того, що навчається в співпрацю і участь в процесі ухвалення важливих рішень на різному рівні.

Тому інновації в системі освіти пов'язані з внесенням змін : в цілі, зміст, методи і технології, форми і організації і систему управління; у стилі педагогічної діяльності і організацію учбово-пізнавального процесу; у систему контролю і оцінки рівня освіти; у систему фінансування; у навчально-методичне забезпечення; у систему виховної роботи; у учбовий план і учбові програми; у діяльність викладача і навчається.

Освіта у сфері туризму, враховуючи його різноплановість і мультидисциплінарний характер, повинна закласти механізми адаптації, рефлексії, збереження її індивідуальності,